

Wyrok z dnia 28 marca 2001 r.

II UKN 285/00

Wnioski o emeryturę zgłoszone po 31 grudnia 1998 r. przez osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., które 1 stycznia 1999 r. spełniały wszystkie warunki nabycia prawa do emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem specjalnej troski, podlegają rozpatrzeniu na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118).

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie: SN Maria Tyszel, SA Herbert Szurgacz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2001 r. sprawy z wniosku Barbary B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w Ł. o wcześniejszą emeryturę z tytułu opieki nad dzieckiem, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 stycznia 2000 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 11 października 1999 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi oddalił odwołanie wnioskodawczyni Barbary B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w Ł. z dnia 13 kwietnia 1999 r. odmawiającej przyznania wcześniejszej emerytury dla pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki, ponieważ wniosek został złożony w dniu 25 marca 1999 r., a więc w czasie gdy obowiązujące przepisy nie przewidywały prawa do takiego świadczenia poza sytuacją wymienioną w art. 186 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), która w sprawie nie zachodzi. Skuteczność ubiegania się o takie świadczenie po dniu 1 stycznia 1999 r. uzależniona była od

spełniania przed tym dniem wszystkie warunków koniecznych do przyznania świadczenia przez osobę urodzoną przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Wnioskodawczyni urodzona w roku 1957 z takiej możliwości nie może skorzystać.

Stanowisko to podzielił Sąd Apelacyjny w Łodzi i wyrokiem z dnia 25 stycznia 2000 r. [...] oddalił apelację wnioskodawczyni.

Powyższy wyrok zaskarżyła kasacją wnioskodawczyni i zarzucając naruszenie art. 195 i 186 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. przez błędną wykładnię, wniosła o jego zmianę i orzeczenie zgodnie z wnioskiem, bądź o uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Kasacja wymienia także szereg przepisów tej ustawy, jej zdaniem naruszonych, nie precyzuje ich jednak, ani nie uzasadnia, podobnie jak w przypadku przepisów ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej, powtarzając wywody zawarte w apelacji i ocenione przez Sąd Apelacyjny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podniesiony w kasacji zarzut naruszenia przez Sąd art. 195 i 186 ustawy o emeryturach i rentach jest trafny, o ile zmierza do zakwestionowania niezastosowania, w okolicznościach sprawy, przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. Nr 28, poz. 149 ze zm.). Jest co prawda niewątpliwe, że utraciła moc ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), na podstawie której wydane zostało rozporządzenie, co oznacza, co do zasady, że i ono utraciło moc (brak umocowania prawnego do jego wydania), niemniej jednak w niniejszej sprawie, znajdzie ono zastosowanie, mimo że nowa ustawa nie zawiera upoważnienia dla Rady Ministrów do wydania przepisów odnoszących się do przechodzenia na wcześniejsze emerytury osób opiekujących się dziećmi. Przepisy nowej ustawy utrzymały możliwość skorzystania z dotychczasowych zasad przechodzenia na emerytury (w tym na podstawie powołanego rozporządzenia z 1989 r.) jedynie dla tych osób, które urodziły się przed dniem 1 stycznia 1949 r. i do dnia wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) nie zgłosiły wniosku o emeryturę, mimo że

spełniły warunki do nabycia prawa do tego świadczenia (art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach).

Powyższe trafnie wskazał Sąd Apelacyjny, ale przeoczył, że z mocy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 stycznia 2000 r., K.18/99 (Dz.U z 2000 r. Nr 2, poz. 26), przepis ten został uznany, z dniem 17 stycznia 2000 r, za niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie, w jakim uzależnia od urodzenia przed 1 stycznia 1949 r. stosowanie - do wniosków o emeryturę zgłoszonych po dniu wejścia w życie ustawy - przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r., przez to, że narusza zasadę ochrony praw nabytych. Oznacza to, że wnioski o emeryturę zgłoszone po 31 grudnia 1998 r. przez osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., które 1 stycznia 1999 r. spełniały wszystkie warunki nabycia prawa do emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem specjalnej troski, podlegają rozpatrzeniu na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przytoczone okoliczności mogą wskazywać, że wnioskodawczyni zachowała prawo do dochodzonego świadczenia, jeżeli spełniła wszystkie wymagane przez prawo warunki w dniu 1 stycznia 1999 r. Powyższe jednak nie było przedmiotem ustaleń Sądu, stąd też na zasadzie art. 393¹³ § 1 KPC orzeczono jak w sentencji. O kosztach orzeczono po myśli art. 108 § 2 KPC.

=====